

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/231/2022
Identifikačné číslo spisu: 8414205030
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8414205030.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. I., narodeného XX. P.Z. XXXX, Ž., R.. P. O. Č.. XX, právne zastúpeného advokátom Mgr. Peadr. Antonom Kušnírom, Žilina, ul. Jána Reka č. 13, proti žalovaným: 1/ SLON s. r. o., Huncovce, Jarná č. 104/9, IČO: 36 793 973, právne zastúpenému advokátom Mgr. Róbertom Liškom, Poprad, ul. Štefánikova č. 882/39, 2/ F. X., narodenému XX. F. XXXX, O., R.. P. Č.. XXX a 3/ V. X., narodenej XX. F. XXXX, O., R.. P. Č.. XXX, o určenie vlastníckeho práva s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Kežmarok sp. zn. 2C/210/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2022 sp. zn. 7Co/49/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 1/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 2/ a 3/ n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca žalobou doručenu Okresnému súdu Kežmarok dňa 28. júla 2014 žiadal, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom parcely C KN č. XXX/X o výmere 284 m², ktorá bola vytvorená na základe geometrického plánu č. 52/2014 vypracovaného D.. P. F.-geodetom, so sídlom F. XX, Q. B.-Q., prevádzka B. X, A., D.: XXX XXX XX, zo dňa 04. júna 2014, overeného Okresným úradom Kežmarok, katastrálny odbor dňa 24. júna 2014 pod č. U. XXX/XX z C KN parcely č. XXX/X o výmere 974 m², zastavané plochy a nádvoría, zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. O., obec O., okres Kežmarok a parcely C KN č. XXX/X o výmere 13 m², ktorá bola vytvorená na základe geometrického plánu č. 52/2014 vypracovaného D.. P. F.-geodetom, so sídlom F. XX, Q. B.-Q., prevádzka B. X, A., D.: XXX XXX XX, zo dňa 04. júna 2014, overeného Okresným úradom Kežmarok, katastrálny odbor dňa 24. júna 2014 pod č. U. XXX/XX z C KN parcely č. XXX/X o výmere 439 m², zastavané plochy a nádvoría, zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, k. ú. O., obec O., okres Kežmarok a náhrady trov konania.

2. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. mája

2021 č. k. 2C/210/2014 žalobu zamietol a žalovanému v 1. rade priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaným v 2. a 3. rade náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Okresný súd sa najskôr vysporiadal s otázkou prípustnosti určovacej žaloby a v tej súvislosti aj s otázkou danosti naliehavého právneho záujmu. Uviedol, že naliehavý právny záujem je zásadne daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo, ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti za stavu, že v katastri nehnuteľnosti sú ako vlastníci zapísaní žalovaní 1/, 2/ a 3/ (ďalej aj „žalovaní“) je naliehavý. Jediným prostriedkom na to, aby žalobca dosiahol svoj cieľ, ktorým je zápis svojho tvrdeného vlastníckeho práva, je predmetná určovacia žaloba. Neobstojí preto argument žalovaného 1/ o nedostatku naliehavého právneho záujmu z dôvodu neskorého podania žaloby, t. j. cca po 14 rokoch od kedy sa žalobca dozvedel o spornosti svojho vlastníckeho práva. Tento jeho argument ale môže mať význam pri posúdení oprávnenosti držby žalovaných.

2.2. K námietke žalovaného 1/ k nutnosti intabulácie Výmeru o vlastníctve pôdy podľa Nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR upravovalo (ďalej len „nariadenie o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy“) vydávanie výmerov o vlastníctve pôdy pridelenej podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR a poukázal, že podľa § 1 ods. 1 nariadenia o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy vydávať prídelcom výmery o vlastníctve pôdy bolo oprávnené Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. Výmer definuje ako verejnú listinu dokazujúcu vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihový súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia (§ 1 ods. 2 nariadenia). Z uvedeného je zrejmé, že ak výmer bol vydaný k tomu oprávneným subjektom a obsahuje všetky podstatné náležitosti, má povahu verejnej listiny so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami.

2.3. Výmer o vlastníctve pôdy z 24. januára 1949 spĺňa tak po formálnej, ako aj po obsahovej stránke všetky zákonné podmienky a náležitosti. Tento výmer tak predstavuje spôsobilý titul nadobudnutia vlastníckeho práva, a to i s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/123/2003. Obdobne je možné vychádzať aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/45/2012. Námietka žalovaného 1/ o nedostatku intabulácie Výmeru okresný súd posúdil ako nedôvodnú.

2.4. Na ďalší z argumentov žalovaného 1/, ktorého posúdenie pre rozhodnutie okresného súdu bolo rozhodujúce a ktorým smerom sa uberalo aj celé dokazovanie vrátane výsluchov svedkov, bolo posúdenie dobromyseľnosti žalovaných a ochrana ich dobrej viery pri prevode nehnuteľností. Nehnuteľnosti kupovali žalovaní 2/ a 3/ a právni predchodcovia žalovaného 1/ na bývanie pre svoju rodinu, overili si údaje zapísané v katastri nehnuteľností, žalovaný 1/ je v poradí už piatym vlastníkom a žalovaní 2/ a 3/ tretím vlastníkom nehnuteľnosti. Okresný súd poukázal, že žalovaní využili všetky dostupné, praxou overené a zaužívané mechanizmy pri prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

2.5. Okresný súd svoje zamietavé rozhodnutie založil na novšej judikatúre, ktorou bola prekonaná judikatúra, na ktorú poukazoval právny zástupca žalobcu, pričom okrem už uvedeného princípu právnej istoty vychádzal predovšetkým z princípu spravodlivosti a logiky. V tejto súvislosti poukázal na závery Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. marca 2016 a sp. zn. I. ÚS 151/2016, aj na rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2219/2012.

2.6. Pri rozhodovaní o žalobe žalobcu okresný súd vzal do úvahy dĺžku doby od vadného zápisu, ku ktorému došlo v roku 1953, keď bol ako vlastník sporných nehnuteľností zapísaný Československý štát. Ďalej zohľadnil okolnosti na strane žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov, keď sám žalobca uviedol, že v roku 1953 z tejto parcely odišli, nevrátili sa tam a už sa o ňu viacej nestarali. Okresný súd poukázal na výpoveď svedka P. Q., ktorá sa dostala do rozporu s vyjadrením samotného žalobcu, keď tvrdil, že jeho starí rodičia tam hospodárili ešte v 70-tych rokoch, naproti tomu podľa žalobcu sa na tento pozemok nikdy nevrátili. Navyše podľa vyjadrení žalovaných 1/ - 3/ a výpovedí svedkov D.. F. a D.. A.

tam v 70-tych rokoch už dávno bolo ihrisko, resp. odjakživa, ktoré neskôr už len zarastalo burinou, keďže sa o to nikto nestaral. Okresný súd tiež zohľadnil aj investície žalovaných 1/ - 3/, ktoré vynaložili do vybudovania rodinného domu a zveľadenia nehnuteľností. Čo sa týka samotnej dobromyselnosti žalovaných 1/ - 3/, tu mal za nesporné, že títo svoju dobromyselnosť tvrdili od počiatku, od svojho prvého vyjadrenia v spore, celý čas na nej trvali a ani rozsiahle dokazovanie výsluchom svedkov na návrh žalobcu, táto ich dobromyselnosť nespochybnená nebola. Obaja geodeti vypočúvaní v priebehu sporu uviedli, že pri vyhotovovaní geometrických plánov vychádzali z údajov, ktoré boli riadne zapísané v katastri nehnuteľnosti a z týchto podkladov by nikdy nezistili duplicitu. Tú bolo možné podľa D.. F. zistiť až na základe listiny - Výmeru o vlastníctve pôdy, ktorú mu predložil žalobca. Výpoveď svedka P. Q. okresný súd hodnotil ako nekonkrétnu, ktorá sa dostala do rozporu s výpoveďou samotného žalobcu. Tiež ako neurčitú a z časti aj účelovú vyhodnotil výpoveď bývalého právneho zástupcu žalobcu P. P., ktorý v nej neuviedol žiadne konkrétne okolnosti. Tento svedok tvrdil, že prebiehali rokovania so žalovanými 1/ - 3/, čo žalovaní nepopreli, avšak zhodne vypovedali, že ak rokovali so stranou žalobcu, tak vždy išlo len o zvyšnú časť parcely, ktorú žalobca vlastní, teda 160 m², ktorá je zapísaná na LV č. XXX. Okresnému súdu z celého postoja a konania žalobcu nebolo zrejmé, prečo v prípade, ak vedel o tom, že nie je vlastníkom sporných nehnuteľností už v roku 2000 pri zápise notárskej zápisnice do katastra nehnuteľnosti a o existencii Výmeru o vlastníctve pôdy vedel približne v roku 2003 (ako uviedol svedok P. P.), žalobu podal až v roku 2014, pričom za ten čas žalovaní 1/ - 3/, užívajúc nehnuteľnosti v dobrej viere, nepochybne splnili jednu zo základných podmienok vydržania vlastníckeho práva, a to uplynutie vydržacej doby 10 rokov. Keďže do tejto doby je možné započítať aj dobu, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca, je nepochybné, že žalovaným uplynula táto vydržacia doba už pred podaním žaloby, keďže nehnuteľnosti vlastnila podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí účinného od 01. mája 1991 obec O. a tomu svedčil aj zápis v katastri nehnuteľnosti na LV č. 1. Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 01. januára 1992, boli obmedzenia pri vydržaní odstránené, a teda vydržať mohla aj obec s tým, že vydržacia doba u nej začala plynúť od 01. januára 1992 a uplynula 01. januára 2002 a s poukazom na prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01. januára 1992, konkrétne s prihliadnutím na ust. § 868 Občianskeho zákonníka, bolo možné ako oprávnenú započítať aj nepretržitú držbu tohto práva vykonávanú do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. Za takejto situácie k vydržaniu mohlo dôjsť aj skôr. Okrem toho u žalovaných 2/ a 3/ je nepochybné, že oni sami vlastnili spornú parcelu dobromyseľne 10 rokov od jej zápisu do katastra nehnuteľnosti v roku 1999 a teda vydržacia doba im uplynula v roku 2009. Dobromyselnosť obce nespochybnil žalobca ani výsluchom svedkov D.. F. a D.. A. Z výpovede bývalého starostu obce O. D.. F. vyplynulo, že sporná parcela bola štátna a zákonom o majetku obcí prešla na obec a presne tak to tvrdil aj žalobcovi. Toto podľa neho nespochybnil ani jeden z geodetov, ktorí vychádzali z údajov zapísaných v katastri, čo potvrdili pri svojom výsluchu tiež geodeti. Taktiež pri prevode tohto majetku z obce postupoval v súlade so zákonom, pretože v tom čase nebola zákonom stanovená podmienka verejnej súťaže a navyše obec nemohla previesť poslancom majetok vo vlastníctve obce až podľa novely zákona č. 138/1991 Zb. účinnej od 01. júla 2009 (§ 9a). Preto je irelevantné tvrdenie žalobcu, či v čase prevodu nehnuteľnosti boli alebo neboli nadobúdatelia poslancami obecného zastupiteľstva. Ing. Kurila sporné nehnuteľnosti nikdy nevladnil, svojou výpoveďou len potvrdil, že tieto nehnuteľnosti neužíval žalobca ani nikto z jeho rodiny, vždy čo si pamätal, boli vo vlastníctve obce a boli tam ihriská.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. mája 2022 sp. zn. 7Co/49/2021 rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 zákona číslo 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“) potvrdil; žalovanému 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, žalovaným 2/ a 3/ voči žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že čo sa týka záverov vyslovených Ústavným súdom Slovenskej republiky v jeho náleze zo 16. marca 2016 vo veci I. ÚS 549/2015 týkajúcich sa zásady nemo plus iuris a možnosti jej prelomenia, tieto neboli jednoznačne prebrané odbornou právnickou verejnosťou. V odbornej literatúre je vo vzťahu k zásade nemo plus iuris a k možnosti nadobudnúť vlastnícke právo aj od nevladníka prezentovaný názor, že tieto prípady síce pripomínajú originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva, pretože sa tu neaplikuje zásada, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sám má, avšak osoby konajúce v nich sa domnievajú, že dochádza k riadnemu prevodu alebo prechodu vlastníctva, teda nadobúdatelia sú presvedčení, že

nadobúdajú vlastníctvo derivátnym a nie originárnym spôsobom. Dobromyseľnosť nadobúdateľov je pritom nevyhnutnou podmienkou toho, aby vlastníctvo bolo nadobudnuté aj od nevlastníka. Táto dobromyseľnosť je súčasne aj zvýraznená vo všetkých zákonných ustanoveniach, ktoré vyslovene umožňujú nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka (§ 446 Obchodného zákonníka, § 486 Občianskeho zákonníka, § 93 ods. 3 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, § 140 ods. 2 písm. l) Exekučného poriadku). Z toho vyplýva, že pre nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka v zásade nepostačuje samotná dobromyseľnosť nadobúdateľa, že získal vlastníctvo k veci, ale musí ísť o taký prípad dobromyseľnosti, s ktorou je takáto možnosť explicitne normatívne spojená. Inak povedané, napr. samotná dobrá viera nadobúdateľa nehnuteľnosti spojená so stavom zapísaným v katastri nehnuteľností nebude mať za následok nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka, ak sa preukáže, že právny úkon, na základe ktorého mal prevodca alebo jeho právny predchodca nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnosti, je absolútne neplatný. V tomto rozsahu je pritom judikatúra na Slovensku vzácnne jednotná. Jedinú, avšak osamotenú výnimku tak v slovenskej judikatúre predstavuje nález Ústavného súdu SR zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015, ktorý vo svojej podstate povýšil aj samotnú dobrú vieru nadobúdateľa v zápis v katastri nehnuteľností na spôsobilý titul nadobudnutia vlastníckeho práva. Tento názor však v neskoršej judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ani v doktrínálnej rovine nenašiel odozvu.

3.1. Ďalej odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. januára 2021 sp. zn. I. ÚS 510/2016 v ktorom sa hovorí o mimoriadne výnimočných okolnostiach a zdržanlivom prístupe pri poskytovaní ochrany práv dobromyseľného nadobúdateľa. Tento nález predstavuje argumentačný posun, keď Ústavný súd Slovenskej republiky už nehovorí o pomerovaní dvoch ústavných hodnôt a to ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka a ochrany dobromyseľnosti nadobúdateľa ako prejavu princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Ochrana dobromyseľnosti základným právom nie je a nemožno ju ako samostatné základné právo vyvodiť ani z princípu právneho štátu. Možno teda povedať, že Ústava Slovenskej republiky uprednostňuje ochranu vlastníka, keďže ide o základné právo, zároveň však pripúšťa, aby zákon ustanovil výnimky, kedy právo vlastníka ustúpi, resp. kedy dôjde k jeho zániku, a to sú aj výnimky zo zásady nemo plus iuris.

3.2. Odvolací súd tiež uviedol, že Slovenská právna úprava nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka vo všeobecnosti neupravuje, keďže vlastnícke právo možno nadobudnúť len zákonom predpísaným spôsobom. To platí tak v prípade derivatívneho nadobudania vlastníckeho práva, ako aj v prípade originárneho nadobudania vlastníckeho práva. Nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka právna úprava umožňuje len v zákonom upravených prípadoch, predstavujúcich výnimku zo zásady, že vlastnícke právo možno nadobudnúť len od vlastníka a len v týchto prípadoch zákon uprednostňuje ochranu dobromyseľného nadobúdateľa veci a umožňuje prelomenie zásady nemo plus iuris. Z predmetného konštatovania tak vyplýva, že neprichádza do úvahy, aby súdy bez toho, aby existoval zákonný podklad, rozširujúco vyvodzovali možnosť ochrany dobromyseľného nadobúdateľa tým spôsobom, že samotná dobrá viera nadobúdateľa postačuje na priznanie vlastníckeho práva, t. j. že by nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka bolo prípustné vo všeobecnosti. Uvedené platí bez ohľadu na to, že zotrvanie na zásade nemo plus iuris môže pôsobiť v subjektívnej rovine nespravodlivo voči nadobúdateľovi veci. Medzi iné skutočnosti ustanovené zákonom, na základe ktorých možno nadobudnúť vlastnícke právo k veci podľa ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak nie je možné zaradiť nadobudnutie veci v dobrej viere od nevlastníka vo všeobecnosti. Pokiaľ ide o výnimky zo zásady nemo plus iuris, odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. januára 2021 vydaný vo veci IV. ÚS 65/2019, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky vyvodil možnosť jej prelomenia z ustanovení procesného práva. V predmetnom náleze ústavný súd uviedol, že vtedy účinný právny predpis, ktorým bol Občiansky súdny poriadok, v ust. § 243d ods. 2 výslovne uvádzal, že právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. V súčasnosti účinný Civilný sporový poriadok v § 456 zakotvuje identickú úpravu, keď stanovuje, že právne vzťahy niekoho iného než strany nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. Z označenej právnej úpravy vyplýva, že v prípade, ak na právne pomery účastníkov súdneho konania ukončeného právoplatným a vykonateľným rozhodnutím, aj keď neskôr na základe inštančného postupu zrušeným, nadväzujú ďalšie právne vzťahy, nemôžu byť tieto nadväzujúce právne pomery tretích osôb novým rozhodnutím dotknuté. Inými slovami, tretími osobami už nadobudnuté práva a povinnosti po

vydaní právoplatného a vykonateľného rozhodnutia nemôžu byť ovplyvnené tým, že toto pôvodné, právoplatné a vykonateľné rozhodnutie bolo zrušené a v následnom konaní boli tieto pôvodné právne pomery autoritatívnym spôsobom usporiadané odlišne od pôvodného rozhodnutia. V citovanom náleze išlo o situáciu, kedy o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam bolo právoplatne rozhodnuté súdom v sporovom konaní a následne osoba, o ktorej vlastníckom práve súd rozhodol právoplatným rozsudkom, tieto nehnuteľnosti previedla na ďalší subjekt. Nadobúdateľ tak nadobudol nehnuteľnosti od osoby, ktorá bola ako vlastníčka zapísaná v katastri nehnuteľností a zároveň od osoby, ktorá v skutočnosti v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu bola ich vlastníčkou. Následne zrušenie právoplatného rozhodnutia dovolacím súdom tak nemohlo mať vplyv na právne postavenie dobromyseľného nadobúdateľa a to s poukazom na znenie § 456 CSP, resp. § 243d ods. 2 OSP účinného do 30. júna 2016.

3.3. Tiež poukázal na ďalšie rozhodnutie zo dňa 9. februára 2021 č. k. IV. ÚS 59/2021-30, kde Ústavný súd Slovenskej republiky skonštatoval, že súčasťou princípu materiálneho právneho štátu je nielen možnosť, ale aj povinnosť súdu vykladať právne normy ústavne súladným spôsobom s prihliadnutím na princíp elementárnej spravodlivosti. Z tohto dôvodu Ústavný súd Slovenskej republiky úplne nezavrhol mimoriadne výnimočnú možnosť poskytnutia ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom, prioritne však k tejto otázke pristúpil zdržanlivo. Z hľadiska legitímnych očakávaní strán sporu proti sebe stoja očakávania pôvodného vlastníka a očakávania dobromyseľného nadobúdateľa. Pôvodný vlastníček legitímne očakáva, že ochrana vlastníckeho práva nebude poskytnutá subjektu, ktorý ho nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Dobromyseľný nadobúdateľ mohol legitímne očakávať, že mu súdna ochrana bude poskytnutá, avšak len ako dobromyseľnému držiteľovi (§ 130 Občianskeho zákonníka), pretože platná právna úprava v čase podania žaloby v zásade vylučovala možnosť nadobudnutia plnohodnotného vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu, okrem nasledujúcich výnimiek, ktorými boli: 1. nadobudnutie nehnuteľnosti od nepravého dediča, 2. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v rámci konkurzného konania, 3. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v exekučnom konaní, 4. nadobudnutie nehnuteľnosti od vlastníka v rámci dobrovoľnej dražby a 5. nadobudnutie nehnuteľnosti od oprávneného držiteľa podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo všeobecnosti uzatvoril, že de lege lata vychádza náš právny poriadok z predpokladu, že ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícké právo, ktorým sám nemôže disponovať.

3.4. Odvolací súd je názoru, že pri posudzovaní zásady nemo plus iuris treba rozlišovať situácie, kedy došlo po uzatvorení kúpnej zmluvy k zrušeniu nadobúdacieho titulu predávajúceho od situácie, kedy sa predávajúci vôbec nestal vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti. Do prvej skupiny možno zaradiť situácie, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam medzi pôvodným vlastníkom a predávajúcim po uzavretí kúpnej zmluvy medzi predávajúcim a ďalším nadobúdateľom, prípadne k splneniu rozvázovacej podmienky v obdobnej situácii, alebo k inému zrušeniu nadobúdacieho titulu predávajúceho po uzavretí zmluvy o prevode nehnuteľnosti medzi predávajúcim a nadobúdateľom. V takom prípade totiž nadobúdateľ nadobudol nehnuteľnosti nielen od subjektu, v prospech ktorého svedčal zápis o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností, ale aj od subjektu, ktorý v čase prevodu v skutočnosti ich vlastníkom bol. Následná zmena v právnom postavení predávajúceho, napr. po odstúpení od zmluvy, na postavenie dobromyseľného nadobúdateľa nemá vplyv a nemôže tak dôjsť k strate jeho vlastníckeho práva, hoci sa podľa ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka pôvodná zmluva zrušuje s účinkami ex tunc. Predmetné zákonné ustanovenie sa v takom prípade dotýka len obligačno-právnych účinkov zmluvy a nie aj vecno-právnych účinkov zmluvy a do úvahy medzi pôvodným vlastníkom a prvým nadobúdateľom prichádza iba vyporiadanie spôsobom predpokladaným v druhej vete ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vecno-právne účinky odstúpenia od zmluvy, t. j. že sa obnovuje vlastnícké právo pôvodného vlastníka k nehnuteľnostiam priamo zo zákona, prichádza do úvahy vtedy, ak nedošlo k ďalšiemu prevodu nehnuteľností na inú osobu, ktorá ich nadobúdala dobromyseľne. Záver, podľa ktorého ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícké právo, ktorým sám nemôže disponovať, vychádza aj z aktuálnej judikatúry Ústavného súdu SR (nález Ústavného súdu SR z 19. januára 2021 sp. zn. I. ÚS 510/2016).

3.5. Uvedol, že aj keď prvoinštančný súd sa pri rozhodovaní o uplatnenom nároku neriadil aktuálnou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky, odôvodnením napadnutý rozsudok je vecne správny. Dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že žalovaní 1/, 2/ a 3/ nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním.

3.6. Aj za predpokladu, ak by obec O. nemala postavenie dobromyseľného držiteľa, táto okolnosť na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním zo strany žalovaných 1/, 2/ a 3/ vplyv nemá. Žalovaní 2/ a 3/ spornú nehnuteľnosť nadobudli od obce O. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 29. septembra 1998. Ďalšiu spornú nehnuteľnosť obec O. kúpnu zmluvou zo dňa 28. mája 2002 previedla na G. O. a T. O.. Títo nadobúdatelia kúpnu zmluvou zo dňa 15. augusta 2008 nehnuteľnosť odpredali P. O. a jeho manželke X. O.. Až ďalšou zmluvou zo dňa 15. júna 2011 nehnuteľnosť nadobudol žalovaný 1/.

3.7. V čase podania žaloby žalobcom na súde dňa 28. júla 2014 vydržacia doba, aj za situácie, ak by obec O. nemala postavenie oprávneného držiteľa, už uplynula. Sporné nehnuteľnosti títo nadobúdatelia riadne užívali a žalobca ničím právne významným nepreukázal, aby ďalší nadobúdatelia počas vydržacej doby stratili postavenie oprávnených držiteľov.

3.8. V tejto súvislosti je právne významné ust. § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. V tomto ustanovení je upravená vyvrátiteľná právna domnienka, podľa ktorej v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Opodstatnenosť tejto právnej domnienky vychádza z poznatku, že dôkaz o stave mysle držiteľa sa vytvára len nepriamo úsudkom z iných dôkazov a z hľadiska procesného dokazovania je preto v prípade pochybností vhodnejšie vychádzať z dobromyseľnosti držiteľa a dôkazné bremeno preniesť na toho, kto namieta voči oprávnenosti držby. Za dôkaz opaku sa nedá považovať ani výpoveď svedka P.. P. P.A., vypočutého na pojednávaní konanom dňa 07. januára 2019. Hodnovernosť výpovede tohto svedka spochybňuje fakt, že svedok vo veci vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 2C/55/2012 vystupoval v pozícii právneho zástupcu žalobcu. Okrem toho na pojednávaní konanom dňa 07. januára 2019 prítomný štatutárny zástupca žalovaného 1/ a žalovaní 2/ a 3/ nepopreli, aby medzi nimi a žalobcom prebiehali rokovania, avšak zdôraznili, že tieto sa týkali len parcely č. XXX - ostatné plochy o výmere 160 m² zapísanej na LV č. XXX katastrálneho územia O. a teda nie parcel tvoriacich predmet sporu. Zo strany žalobcu pritom v priebehu celého konania nebol predložený žiaden hodnoverný dôkaz potvrdzujúci, že žalobca v priebehu plynutia vydržacej doby upozorňoval žalovaných na neoprávnené užívanie nehnuteľnosti v jeho vlastníctve. Takýmto dôkazom pritom mohlo byť zaslanie písomného upozornenia žalovaným. Žalobca tak zákonnú domnienku o oprávnenosti držby žalovaných právne významným spôsobom nevyvrátil. Žalovaní vyvinuli potrebnú opatrnosť, ktorú bolo možné od nich, vzhľadom na všetky okolnosti a povahu prípadu, vyžadovať. Z obsahu výpovede svedka D.. F., ktorý vypracoval geometrický plán na vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva k nehnuteľnostiam č. 52/2014, na pojednávaní konanom dňa 08. novembra 2018 vyplynulo, že ak by vychádzal z podkladov na katastri, duplicitu by nezistil. Tá vyplynula až z listiny od žalobcu, ktorú predložil a to výmer o vlastníctve pôdy. Tento na katastri evidovaný nebol. Týmto listinným dôkazom nikto zo žalovaných nedisponoval a teda ak pri uzatváraní zmlúv vychádzali z údajov katastra, ich konanie nemožno označiť za neopatrné. Navyše geometrický plán č. 52/2014 bol vyhotovený dňa 04. júna 2014, teda v čase, keď už bol zavŕšený proces vydržania žalovanými 1/, 2/ a 3/.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal, že dovolací súd uprednostnil „princíp právnej istoty žalovaných“ pred narušeným vlastníckym právom žalobcu. Hodnotenie dôkazu v uvedenom smere zo strany odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné, nesprávne a nespravodlivé, pretože z konania nevyplývajú žiadne dôkazy, ktorými by žalovaní preukázali čo i len minimálnu snahu preskúmať zákonnosť vlastníckeho práva ich právnych predchodcov. Bez existencie dôkazu súd prijal záver

vyplývajúci iba z vlastného presvedčenia, čo nemôže byť dôkazom samým, ale len metódou hodnotenia v konaní existujúci a zákonne vykonaných dôkazov, ktoré však v konaní absentujú. Uvedený postup súdu pri hodnotení dôkazov je dôvodné považovať aj za nezákonný, pretože nesprávnym vyhodnotením existujúcich dôkazov uprednostnil nadobúdateľa, ktorý nepreukázal svoju dobromyseľnosť žiadnym zákonom aprobovaným dôkazom (v rozpore s ust. čl. 8 CSP - povinnosť strán sporu označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi...), ale naopak zotrval iba na ich nepodloženom tvrdení dobromyseľnosti, čo súd prijal za dostatočné pre ochranu ich práva. Žalobca mal právo očakávať, že žalovaní hodnoverným spôsobom preukážu svoju dobromyseľnosť a súd prísne preverí okolnosti nadobudnutia ich vlastníctva, v opačnom prípade mal súd vyhodnotiť nadobudnutie vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam ako nezákonné a vyhovieť žalobe. Naopak súd preniesol dôkazné bremeno o nedobromyseľnosti žalovaných na žalobcu. Uvedené nesprávne rozloženie dôkazného bremena vyústilo k odlišnému výroku rozhodnutia, čo je dôvodné považovať za procesnú chybu, ktorá sa hodnotí v judikatúre ako svojvôľa, t. j. arbitrárnosť zo strany konajúceho súdu, ktorý napr. neúmerne zaťaží dôkazným bremenom jedného účastníka, nesprávne uplatní zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena a následne rozhodne v neprospech tohto účastníka (IV. ÚS 35/2020, II. ÚS. 400/09, II. ÚS 38/2015). Súd nesprávne aplikoval procesnú zásadu, že dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí (II. ÚS38/2015). Súd týmto nesprávnym postupom znemožnil žalobcovi, aby uplatnil jemu patriace procesné práva (prenesením povinnosti dôkazu) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo spôsobilo vadu konania, ktorá v kontexte s nezákonným hodnotením dôkazov a záverov, ktoré z nich súd vyvodil a ktoré uvádzame vyššie, zakladá dôvod na tvrdenie, že konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP.

4.1. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu prezentovanej v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/196/2009, 50Cdo/52/2010, R 45/1986, Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 510/2016, I. ÚS 549/2015, I. ÚS 151/2016, ÚS ČR I. ÚS 2219/2012.

4.2. Poukázal na R 45/1986 týkajúce sa dobromyseľnosti, že dobromyseľnosť je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napríklad prisvojí určitú vec. Ide teda o psychický stav, o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samo o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno vyvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí...Je názoru, že otázka dobromyseľnosti bola odvolacím súdom posúdená nesprávne.

4.3. Súhlasí s právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní I. ÚS 510/2016 ktorý preferuje zdržanlivý prístup pri ochrane dobromyseľného nadobúdateľa a presadzuje ochranu vlastníka (čl.20 Ústavy SR). Poukazuje však, ako túto zásadnú otázku v prejednávanej veci aplikoval prvoinštančný ako aj odvolací súd mimo to, že ich rozhodnutia obsahujú správne vymenovanie ustanovení Občianskeho zákonníka vyčerpávajúcu teóriu zákonnej úpravy za účelom právnej kvalifikácie, ale za nedostatočné považuje to, ako sa súdy neriadil imperatívom ústavného súdu t. j. „uprednostnením vlastníka“ pred dobromyseľným nadobúdateľom. Odvolací súd pri vyriešení dobromyseľnosti žalovaných neposkytol žiadnu ochranu vlastníkovi, ale naopak právnym vymedzením ospravedlnil protiprávne konanie bývalého vedenia obce O..

4.4. Žalobca tiež poukázal na rozhodnutia najvyššieho a ústavného súdu sp. zn. 5Cdo/52/2010 a IV. ÚS 170/2004, ktoré poukazovali na povinnosť strán sporu uviesť rozhodné skutočnosti a dôkazy, povinnosť právnej kvalifikácie súdom podľa zásady iura novit curia, - ...dôkazné bremeno spočíva na tom účastníkovi konania, ktorý vyvodzuje z existencie tvrdených skutočností pre seba priaznivé právne následky...). Poukázal, že súdy oboch stupňov sa svojvoľne priklonili k dobromyseľnosti žalovaných, napriek tomu, že žalovaní nepredložili žiaden relevantný dôkaz o úkonoch, ktoré by ich ubezpečili o

dobromyseľnosti, ale odvolací súd naopak suploval ich dôkaznú povinnosť. Z konania nie je možné vyvodit' záver, žeby žalobca bol nedbalým vlastníkom, pretože bezodkladne po nadobudnutí vlastníctva (najneskôr v roku 2000), ešte v dobe kedy neuplynula doba vydržania obcou sa domáhal vrátenia celej výmery spornej parcely a všetci žalovaní mali vedomosť o tom, že sa týchto práv domáha a naopak žalovaní dobromyseľnosť iba účelovo predstierali, a preto súd bol povinný zohľadniť všetky uvedené skutočnosti a priznať ochranu vlastníckeho práva žalobcu. Ďalej poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015 týkajúce sa zásady nemo plus iuris s názorom, že je nespochybniteľné, že žalovaní vedeli, že nimi nadobúdané parcely vznikli odčlenením z parcely č. 174, z ktorej žalobcovi po rôznych priet'ahoch obcou bola vrátená parcela č. 174 vo zvyškovej výmere 160 m². Žalobca tvrdí, že odvolací súd zásadný rozpor medzi dobromyseľným nadobúdateľom a vlastníkom neriešil s preferenciou ochrany vlastníka, ale vychádzal zo zásady rovnosti ochrany vlastníckeho práva a dobromyseľnosti žalovaných, čím na základe právnej kvalifikácie posúdil vec nesprávne, pretože zvýhodnil bez existencie zákonného dôvodu „dobromyseľného nadobúdateľa“ pred „pravým vlastníkom“. Uviedol, že poukazoval od začiatku konania (2014) na judikatúru v obdobných veciach, ktorú súdy oboch stupňov spochybnili tzv. „novšou judikatúrou“, ktorá mala byť „vodítkom“ pri posudzovaní dobromyseľnosti žalovaných s poukazom tiež na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 2219/2012. Uviedol, že v náleze sp. zn. I. ÚS 549/2015 z 16. marca 2016 ústavný súd z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany postavil na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quamipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv (čo platí aj pre tento prípad), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nieš' nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Je názoru, že existujú nesporné dôkazy, ktoré poukazujú na pochybnosť o dobromyseľnosti žalovaných. Ustanovenie § 130 ods. 1 OZ, na ktoré poukázal odvolací súd v č. 1. 35 odôvodnenia rozhodnutia, vyžaduje zohľadniť všetky okolnosti dobromyseľnosti, teda nie iba niektoré tvrdenia, ktoré uvádzali žalovaní bez preukázania dôkazov, že im sporné parcely patria. Uvedená aplikácia ustanovenia § 130 ods. 1 OZ v prejednávanej veci súdom je z dôvodu nepreukázania oboch hmotnoprávnych podmienok, a to prvej spočívajúcej v dobromyseľnosti držiteľa o tom, že mu vec alebo právo patrí, no najmä druhej, ktorá podmieňuje dobromyseľnosť so zreteľom ku všetkým okolnostiam a to je dôvodné zdôrazniť, všetkým okolnostiam, nesprávnym právnym posúdením, pretože súd aplikoval správnu právnu normu nesprávnym spôsobom.

5. Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu vyjadril a žiada dovolací súd, aby z dôvodu neprípustnosti dovolania dovolanie žalobcu odmietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal (i) uprednostnenie právnej istoty žalovaných pred narušeným vlastníckym právom žalobcu a hodnotenie dôkazov v uvedenom smere zo strany odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné, nesprávne a nespravodlivé, (ii) nesprávne rozloženie dôkazného bremena, pretože súd preniesol dôkazné bremeno o nedobromyseľnosti žalovaných na žalobcu, čo spôsobilo, že týmto nesprávnym postupom súd znemožnil žalobcovi, aby uplatnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného

postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

17. Žalobca i) namietal uprednostnenie právnej istoty žalovaných pred narušeným vlastníckym právom žalobcu a hodnotenie dôkazov v uvedenom smere zo strany odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné, nesprávne a nespravodlivé. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľa treba zdôrazniť, že dovolaním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Napadnúť možno len výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, pričom nesprávnosť hodnotenia dôkazov, ako to vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, možno vyvodzovať len zo spôsobu, ako k výsledku súd dospel. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého súd z celého postoja a konania žalobcu nebolo zřejmým, prečo v prípade, ak vedel o tom, že nie je vlastníkom spornej parcely už v roku 2000 pri zápise notárskej zápisnice do katastra nehnuteľností a o existencii Výmeru o vlastníctve pôdy vedel cca v roku 2003 (ako uviedol svedok P. P.), podal žalobu až v takom širšom časovom rozpätí, teda v roku 2014, pričom za ten čas žalovaní užívajúc nehnuteľnosti v dobrej viere ako dobromyseľní, nepochybne splnili jednu zo zákonných podmienok vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a to uplynutie vydržacej doby 10 rokov. Keďže do tejto doby je možné započítať aj dobu, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca, je nepochybné, že žalovaným uplynula táto vydržacia doba už pred podaním žaloby, keďže nehnuteľnosti vlastnila podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí účinného od 01. mája 1991 obec O. a tomu svedčil aj zápis v katastri nehnuteľností č. 1. Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb. účinnou od 01. januára 1992, boli obmedzenia pri vydržaní odstránené a teda vydržať mohla aj obec s tým, že vydržacia doba u nej začala plynúť od 01. januára 1992 a uplynula 01. januára 2002 a s poukazom na prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 1992, konkrétne § 868 Občianskeho zákonníka, možno ako oprávnenú započítať aj nepretržitú držbu tohto práva vykonávanú do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., potom k vydržaniu mohlo dôjsť aj skôr. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol okolnosti, ktoré vzal za preukázané a z ktorých vychádzal, je z neho zřejmým, že dôkazy hodnotil jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti aj s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. marca 2016 a prečo je nevyhnutne potrebné zachovať existujúci stav sporných nehnuteľností, aj vzhľadom na princíp právnej istoty, dôvery v akty štátu a ochrany dobrej viery nadobúdateľov. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k tomuto rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

18. Žalobca ii) namietal nesprávne rozloženie dôkazného bremena, pretože súd preniesol dôkazné bremeno o nedobromyseľnosti žalovaných na žalobcu, čo spôsobilo, že týmto nesprávnym postupom súd znemožnil žalobcovi, aby uplatnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020 uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2020, zdroj: ustavnysud.sk)v ktorom uviedol, že I. Civilné sporové konanie je ovládané prejednávajúcou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávanej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. II. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov poniesie aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.

18.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 25. februára 2021 sp. zn. 5Cdo/64/2018 v ktorom skonštatoval, že ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným, pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil, t. j. aby podal plný dôkaz zlej viery nadobúdateľa, a na jeho ťarchu pôjde, pokiaľ sa mu to nepodarí. Oprávnený držiteľ má právo vec užívať v rovnakom rozsahu ako vlastníka a z tohto užívania mu vo vzťahu k vlastníkovi nevznikajú žiadne povinnosti, jediná povinnosť, ktorú oprávnený držiteľ voči vlastníkovi má, je povinnosť vydať mu vec. Oprávnený držiteľ teda nie je povinný vydať vlastníkovi to, o čo sa užívaním jeho veci obohatil, a to ani podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení, vzťahu medzi vlastníkom a držiteľom ohľadne vydania úžitkov veci treba posudzovať len podľa § 130 a nasl. Občianskeho zákonníka.

18.2. Dovolací súd k namietanej vade v dôkaznom konaní pre úplnosť dodáva, že odvolací súd primerane aplikoval teóriu dôkazného bremena a tzv. negatívnu dôkaznú teóriu. Také hodnotenie dôkaznej situácie odvolacím súdom je podľa názoru dovolacieho súdu plne súladné so základnými princípmi civilného sporového konania (vyjadrenými v čl. 8, čl. 9 a čl. 15 CSP). V odôvodnení rozsudku odvolací súd v bodoch 35. a 36. okrem iného uviedol, že zo strany žalobcu v priebehu celého konania nebol predložený žiaden hodnoverný dôkaz potvrdzujúci, že žalobca v priebehu plynutia vydržacej doby upozorňoval žalovaných na neoprávnené užívanie nehnuteľnosti v jeho vlastníctve. Takýmto dôkazom mohlo byť zaslanie písomného upozornenia žalovaným. Žalobca tak zákonnú domnienku o oprávnenosti držby žalovaných právne významným spôsobom nevyvrátil. Nie je možné stotožniť sa ani s tvrdením žalobcu, podľa ktorého žalovaní nevyvinuli potrebnú opatrnosť, ktorú bolo možné od nich, vzhľadom na všetky okolnosti a povahu prípadu, vyžadovať. Z obsahu výpovede svedka D.. F., ktorý vypracoval geometrický plán na vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva k nehnuteľnostiam č. 52/2014, na pojednávaní konanom dňa 08. novembra 2018 vyplynulo, že ak by vychádzal z podkladov na katastri, duplicitu by nezistil. Tá vyplynula až z listiny od žalobcu, ktorú predložil a to výmer o vlastníctve pôdy. Tento na katastri evidovaný nebol. Týmto listinným dôkazom nikto zo žalovaných nedisponoval a teda ak pri uzatváraní zmlúv vychádzali z údajov katastra, ich konanie nemožno označiť za neopatrné. Navyše geometrický plán č. 52/2014 bol vyhotovený dňa 04. júna 2014, teda v čase, keď už bol zavŕšený proces vydržania žalovanými.

19. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, na základe akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil

svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutkového stavu veci, odvolací súd po zopakovaní dokazovania postupoval v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Krajský súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodol tak, že jeho skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska preto nemožno postupu odvolacieho súdu nič vytknúť a námietky žalobcu preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

21. Z niektorých dovolacích formulácií vyplýva, že dovolateľ namieta v kontexte zmätočnej vady podľa § 420 písm. f) CSP nesprávne (či rozporuplné) právne posúdenie veci. K tomu dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá.

21.1. V tomto kontexte hodno zdôrazniť, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

23. Žalobca podal dovolanie i podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Je názoru, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/196/2009, 50Cdo/52/2010, R 45/1986, Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 510/2016, I. ÚS 549/2015, IV. ÚS 35/2020, II. ÚS 400/2009, I. ÚS 151/2016, I. ÚS ČR 2219/2012, konkrétne namietal nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k posúdeniu dobromyseľnosti a zásady nemo plus iuris. Dovolací súd aplikujúc ustanovenie § 124 CSP posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) dospel k

záveru, že žalobca v dovolaní hlavne namietal, že odvolací súd zásadný rozdiel medzi dobromyseľným nadobúdateľom a vlastníkom neriešil s preferenciou ochrany vlastníka, ale vychádzal zo zásady rovnosti ochrany vlastníckeho práva a dobromyseľnosti žalovaných, čím na základe právnej kvalifikácie posúdil vec nesprávne, pretože zvýhodnil bez existencie zákonného dôvodu „dobromyseľného nadobúdateľa“.

24. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017).

25. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

26. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

27. Ešte pre úplnosť treba uviesť, čo patrí do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď sp. zn. 1VObdo/2/2020, 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

27.1. Pod pojem ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP teda nemožno

zahrnúť rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Tento záver vyplýva prioritne z toho, že dovolacím súdom je iba Najvyšší súd Slovenskej republiky, teda žiaden iný súd Slovenskej republiky. Sekundárne treba zdôrazniť, že súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

27.2. Na druhej strane požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s čl. 3 CSP zaradujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci.

27.3. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

28. Dovolací súd poukazuje, že úprava inštitútu vydržania je v našej platnej právnej úprave zakotvená v ustanovení § 134 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „OZ“). Vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo k hnutelnej veci aj k nehnuteľnosti, pokiaľ sa vlastnícke právo nenadobudlo na základe iného právneho titulu. Inter alia možno vydržať aj právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Nevyhnutným predpokladom vydržania je oprávnená držba držiteľa. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí, a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991). Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Pri pochybnostiach o oprávnenosti držby platí domnienka oprávnenosti držby, a tým teda aj dobromyseľnosti. Treba pritom posudzovať, či držiteľ pri bežnej opatrnosti mal alebo mohol mať pochybnosti, či mu vec alebo právo patrí. Do doby, po ktorú je potrebné mať vec v oprávnenej držbe sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca. Nie je vylúčená ani dobromyseľnosť držby contra tabulas. Ide o prípad, keď je osoba dobromyseľným držiteľom napriek tomu, že v katastri nehnuteľností je ako vlastníka označená iná osoba ako držiteľ. Takýmito prípadmi môže byť napríklad, ak je vlastníka pozemku parcely registra „E“ presvedčený, že je vlastníkom pozemku parcely registra „C“ alebo vice versa. Ďalšími prípadmi môže byť, ak namiesto pôvodného vlastníka pozemku, dôjde k zápisu inej osoby, bez toho, aby sa pôvodný vlastníka o tejto zmene dozvedel. Vydržanie patrí medzi originárne spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva. Je to tak z dôvodu, že vydržateľ neodvodzuje svoje vlastnícke právo od vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, ale od inej právnej skutočnosti, ktorou je uplynutie rozhodnej doby, počas ktorej bol oprávneným držiteľom. Pri derivátnom nadobudnutí vlastníckeho práva, nový vlastníka odvodzuje svoje vlastnícke právo od skoršieho vlastníka a nadobúda vlastníctvo len za splnenia podmienky, že aj skorší vlastníka bol vlastníkom veci. Možno povedať, že pri derivátnom nadobúdaní je plne prítomná zásada nemo plus iuris.

Pri originárnom nadobudnutí ergo bude právne bezvýznamné spochybnenie vlastníckeho práva predchádzajúcich vlastníkov, resp. držiteľov. Originárne nadobudnutie tak bude hojiť právne vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu.

29. Dovolací súd upriamuje pozornosť na nález Ústavného súdu SR zo 14. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015, ktorý uviedol, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. Tiež uviedol, že pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považovať taký výklad § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Ústavný súd zdôraznil, že taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný. Poukázal, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

30. Keďže žalobcom nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolací súd v ďalšom skúmal, či žalobca opodstatnene vytýka, že pri riešení tejto otázky zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

31. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalobca poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5Cdo/196/2009, 50Cdo/52/2010, R 45/1986, I. ÚS 151/2016, nález Ústavného súdu SR zo dňa 19. januára 2021 sp. zn. I. ÚS 510/2016, I. ÚS 549/2015 a I. ÚS ČR 2219/2012, v zmysle ktorých sa preferuje zdržanlivý prístup pri ochrane dobromyseľného nadobúdateľa a presadzuje ochranu vlastníka. Poukázal, že sudy oboch stupňov sa priklonili k dobromyseľnosti žalovaných, napriek tomu, že žalovaní nepredložili žiaden relevantný dôkaz o úkonoch, ktoré by ich ubezpečili o dobromyseľnosti, ale odvolací súd suploval ich dôkaznú povinnosť. Dovolateľ je názoru, že v konaní boli preukázané viaceré okolnosti, ktoré vyvracali dobromyseľnosť žalovaných, že im vlastnícke právo k sporným pozemkom patrí.

32. Dovolateľ za účelom podpory svojej dovolacej argumentácie poukázal na zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/196/2009 z 22. októbra 2010 z ktorého vyplynula povinnosť strán sporu uviesť rozhodné skutočnosti, dôkazy a povinnosť právnej kvalifikácie súdom podľa zásady iura novit curia (súd pozná právo). Zo zrušujúceho uznesenia sp. zn. 5Obo/52/2010 z 24. júna 2010 (dovolateľ nesprávne uviedol 50Cdo/52/2010) vyplynulo, že preukázané dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tých účastníkoch konania, ktoré z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba právne dôsledky. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v preskúmvanej veci odvolací súd založil svoje rozhodnutie na skutočnosti, že žalovaní nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, týmto smerom aj viedol dokazovanie a preto poukázanie na odklon v predmetných veciach vzhľadom na odlišné skutkové a právne závery je nedôvodné.

33. Tiež namietal odklon od ustálenej praxe najvyššieho súdu od rozhodnutia R 45/1986 týkajúcej sa dobrej viery, podľa ktorého dobrá viera je presvedčenie nadobúdateľa o tom, že nekoná bezprávne, keď si napr. prisvojuje určitú vec. Ide teda o psychický stav, o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré nemôže byť samo osebe predmetom dokazovania. Tým môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí.

33.1. Dovolací súd poukazuje, že jedným zo základných predpokladov oprávnenej držby je dobrá viera držiteľa, že mu vec alebo vykonanie práva patrí. Dobrá viera je psychický stav držiteľa; takýto držiteľ sa domnieva, že mu vec vlastnícky patrí, hoci v skutočnosti to tak nie je. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usudzovať, že toto presvedčenie držiteľa je opodstatnené a musí trvať po celú vydržaciú dobu. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci (práva) a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titulu uchopenia sa držby (objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby). Posúdenie toho, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie, je potrebné vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samotného účastníka. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom ku všetkým okolnostiam veci, sa musí vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Takýmto titulom (právnym dôvodom) sa môže rozumieť len právny úkon, ktorým sa vec prevádza na iného vlastníka, napr. kúpna zmluva, darovacia zmluva, rozhodnutie štátneho orgánu a pod. Vývodzovanie dobromyseľnosti navrhovateľa resp. jeho právnych predchodcov len s poukazom na dlhodobé nerušené užívanie sporných častí nehnuteľností bez akéhokoľvek právneho titulu je v rozpore s platnou právnou úpravou upravujúcou inštitút vydržania. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom ku všetkým okolnostiam sa musí vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť dedičské právo. Takýmto titulom (právnym titulom) sa môže rozumieť len právny úkon, ktorým sa vec prevádza na iného vlastníka napr. kúpna zmluva, darovacia zmluva, rozhodnutie štátneho orgánu, dohoda o reálnej delbe nehnuteľností a pod., pričom z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je vlastníkom nehnuteľnosti, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/361/2012 z 27. januára 2015).

33.2. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby sa preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia; v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 in fine Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil (porov. 4Cdo/102/2017, bod 17.).

33.3. Dovolací súd poukazuje, že skúmanie a posúdenie okolností vonkajšieho sveta prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí, je otázkou skutkovou a nie otázkou právnou, iba ktorá otázka, za splnenia ďalších predpokladov, môže byť relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

33.4. V ďalšom dovolateľom označenom rozhodnutí a to nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 2219/2012 z 17. apríla 2014 sa ústavný súd veľmi podrobne a ucelene zaoberal otázkou nadobudnutia nehnuteľnosti od nevlastníka s ohľadom na dobrú vieru nadobúdateľa. Dovolací súd poukazuje, že do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (2Cdo/56/2017, 6Cdo/79/2017). Tento názor najvyššieho súdu rešpektuje aj Ústavný súd Slovenskej republiky, že tieto rozhodnutia nepatria do ustálenej praxe dovolacieho súdu a z pohľadu posudzovania ustálenej praxe ich nebude zohľadňovať (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 115/2020). Preto so zreteľom na uvedené, argumentácia dovolateľa s poukazom na českú judikatúru je právne irelevantná. Ak teda dovolateľ v dovolaní poukázal aj na rozhodnutie

Najvyššieho súdu Českej republiky ako na rozhodnutia spadajúce pod ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil, takýto postup nemožno považovať za súladný s požiadavkami na formuláciu právnej otázky v dovolaní, ktorého prípustnosť je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. Dovolateľ poukázal aj na nález ústavného súdu z 19. januára 2021 sp. zn. I. ÚS 510/2016 a je názoru, že odvolací súd pri vyriešení dobromyseľnosti žalovaných neposkytol žiadnu ochranu vlastníčkovi, ale naopak právnym vymedzením ospravedlnil protiprávne konanie bývalého vedenia obce O.. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že predmetný nález do istej miery korigoval svoje predošlé rozhodnutia vo vzťahu k nastolenej právnej otázke a svojim spôsobom otvoril cestu k ustáleniu rozhodovacej praxe v tejto oblasti aj na pôde najvyššieho súdu, ktoré našlo svoje zhmotnenie v rozhodnutí veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. IVOBdo/2/2020. Ústavný súd sa v uvedenom náleze vyjadril k viacerým skutočnostiam, a to k záverom vysloveným v uznesení najvyššieho súdu z 27. februára 2013, sp. zn. 6Cdo/71/2011, k rozdielnej judikatúre najvyššieho súdu, týkajúcej sa predmetnej právnej otázky (a to aj v nadväznosti na rozhodnutia ústavného súdu), či k ochrane dobromyseľného nadobúdateľa. Ústavný súd tu uviedol, že „si uvedomuje, že judikatúra slovenských najvyšších súdnych autorít momentálne nie je úplne jednotná v otázke posudzovania konfliktu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka a ochrany dobromyseľnosti nového nadobúdateľa. Najvyšší súd v minulosti dlhodobo stabilne zastával názor o nemožnosti prelomenia zásady 'nemo plus iuris' princípom ochrany dobromyseľného nadobúdateľa (napríklad 3Cdo/144/2010, 2MCdo/20/2011, 5MCdo/12/2011, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/307/2013), a to väčšinou s odôvodnením, že súčasne platný právny poriadok priznáva ochranu dobromyseľnému držiteľovi v právnom inštitúte vydržania, ktorý umožňuje oprávnenému (dobromyseľnému) držiteľovi nadobudnúť vlastnícke práva iba pri súčasnom splnení podmienky nerušeného uplynutia vydržacej doby. Za iných podmienok nemožno priznať dobromyseľnému držiteľovi nadobudnutie vlastníckeho práva. Medzi novšími rozhodnutiami najvyššieho súdu možno nájsť aj také, ktoré iba výnimočne pripúšťajú možnosť ochrany dobromyseľného nadobúdateľa. Z týchto rozhodnutí (6Cdo/792/2015, 4Cdo/102/2017, rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/71/2011 v kontexte vysvetlenom v bode 43.) ale nevyplýva všeobecná prednosť jedného z kolidujúcich princípov. Ide tu skôr o pripustenie možnosti skúmania existencie výnimočných okolností, ktoré môžu v konkrétnom prípade nastať a ktoré môžu byť dôvodom na ustúpenie od prísneho zotrvávania na princípe nemo plus iuris“. Pokiaľ ide o ochranu dobromyseľných nadobúdateľov, ústavný súd poukázal na to, že „z hľadiska legitímnych očakávaní účastníkov predmetného súdneho konania proti sebe stoja očakávania pôvodných vlastníkov, ktorí v relatívne krátkom časovom horizonte od straty svojho vlastníckeho práva (približne 7 mesiacov) podali na súde žalobu, a očakávania dobromyseľných nadobúdateľov. Pôvodní vlastníci legitímne očakávali, že ochrana vlastníckeho práva nebude poskytnutá subjektu, ktorý ho nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Dobromyseľní nadobúdatelia mohli legitímne očakávať, že im súdna ochrana bude poskytnutá, avšak len ako dobromyseľným držiteľom (§ 130 Občianskeho zákonníka), pretože platná právna úprava v čase podania žaloby v zásade vylučovala možnosť nadobudnutia plnohodnotného vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu“. Okrem toho je potrebné poukázať na to, že na závery vyplývajúce z citovaného nálezu odkázal ústavný súd - pri nezavrnutí mimoriadne výnimočnej možnosti poskytnutia ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom, avšak pri zdržanlivom prístupe k tejto otázke - aj v uznesení z 9. februára 2021 sp. zn. IV. ÚS 59/2021.

34.1. Dovolací súd poukazuje, že súdy oboch stupňov skúmali, či žalovaní mohli byť objektívne presvedčení o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudli. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. Súdy oboch stupňov rozhodli v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka (ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom, ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve). V prejednávanej veci súdy vychádzali z určitých skutkových a právnych dôvodov. Dovolací súd poukazuje, že pri nadobúdaní veci v dobrej viere súdna prax striktnie odlišuje prípad, keď sa vec nadobúda dobromyseľne od osoby, ktorá bola vlastníkom hoci len krátku dobu a

následne toto vlastnícke právo stratila (napr. z dôvodu odstúpenia od zmluvy) od prípadu, keď sa vec - nehnuteľnosť nadobúda od niekoho, kto sa jej vlastníkom nikdy ani na okamih platne nestal (napr. z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy). Ústavný súd v predmetnom náleze na ktorý poukázal dovolateľ riešil prípad, keď sa vec - nehnuteľnosť nadobúda od niekoho, kto sa jej vlastníkom nikdy ani na okamih platne nestal (zásada, že nikto nesmie previesť na iného viac práv než má sám - nemo plus iuris transfere potest quam ipse habet). Za takého stavu tak nie je možné uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám. Rozhodnutie, na ktoré poukazuje žalobca, po skutkovej ani právnej stránke nesúvisí s prejednávanou vecou, preto nemožno uzavrieť, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

35. Dovolateľ poukázal aj na nález ústavného súdu z 3. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016, ktorý riešil nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka. Ústavný súd z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musel postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko má sám). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niest' nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovú sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.

35.1. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že dôvodom zamietnutia žaloby bola skutočnosť, že žalovaní nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, prípadne, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Dobrá viera je vnútorný, psychický stav držiteľa. Zo zákona vyplýva, že nestačí prostá subjektívna dobrá viera. Oprávnený držiteľ musí byť v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj na okolnosti, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj na právny dôvod (titul), ktorý by mohol mať za následok vznik toho práva, vydržanie ktorého sa tvrdí. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí byť daná už pri vzniku držby a potom po celý priebeh vydržacej doby. Aj za predpokladu, ak by obec O. nemala postavenie dobromyseľného držiteľa, táto okolnosť na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním zo strany žalovaných vplyv nemá. Žalovaní 2/ a 3/ spornú nehnuteľnosť nadobudli od obce O. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 29. septembra 1998. Ďalšiu spornú nehnuteľnosť obec O. kúpnu zmluvou zo dňa 28. mája 2002 previedla na G. O. a T. O.. Títo nadobúdatelia kúpnu zmluvou zo dňa 15. augusta 2008 nehnuteľnosť odpredali P. O. a jeho manželke X. O.. Až ďalšou zmluvou zo dňa 15. júna 2011 nehnuteľnosť nadobudol žalovaný 1. V čase podania žaloby žalobcom na súde dňa 28. júla 2014 vydržacia doba, aj za situácie, ak by obec O. nemala postavenie oprávneného držiteľa, už uplynula. Sporné nehnuteľnosti títo nadobúdatelia riadne užívali a žalobca ničím právne významným nepreukázal, aby ďalší nadobúdatelia počas vydržacej doby stratili postavenie oprávnených držiteľov. Zo strany žalobcu v priebehu celého konania nebol predložený žiaden hodnoverný dôkaz potvrdzujúci, že v priebehu plynutia vydržacej doby upozorňoval žalovaných na neoprávnené užívanie nehnuteľnosti v jeho vlastníctve. Takýmto dôkazom pritom mohlo byť zaslanie písomného upozornenia žalovaným. Žalobca tak zákonnú domnienku o oprávnenosti držby žalovaných právne významným spôsobom nevyvrátil. Nie je možné stotožniť sa ani s tvrdením, podľa ktorého žalovaní nevyvinuli potrebnú opatrnosť, ktorú bolo možné od nich, vzhľadom na všetky okolnosti a povahu prípadu, vyžadovať. Z obsahu výpovede svedka D.. F., ktorý vypracoval geometrický plán na

vymedzenie rozsahu duplicitného vlastníctva k nehnuteľnostiam č. 52/2014, na pojednávaní konanom dňa 08. novembra 2018 vyplynulo, že ak by vychádzal z podkladov na katastri, duplicitu by nezistil. Tá vyplynula až z listiny od žalobcu, ktorú predložil a to výmer o vlastníctve pôdy. Tento na katastri evidovaný nebol. Týmto listinným dôkazom nikto zo žalovaných nedisponoval a teda ak pri uzatváraní zmlúv vychádzali z údajov katastra, ich konanie nemožno označiť za neopatrné. Navyše geometrický plán č. 52/2014 bol vyhotovený dňa 04. júna 2014, teda v čase, keď už bol zavŕšený proces vydržania žalovanými. Ako už bolo uvedené vyššie, vydržanie patrí medzi originárne spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva. Je to tak z dôvodu, že vydržateľ neodvodzuje svoje vlastnícke právo od vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, ale od inej právnej skutočnosti, ktorou je uplynutie rozhodnej doby, počas ktorej bol oprávneným držiteľom. Pri derivátnom nadobudnutí vlastníckeho práva, nový vlastník odvodzuje svoje vlastnícke právo od skoršieho vlastníka a nadobúda vlastníctvo len za splnenia podmienky, že aj skorší vlastník bol vlastníkom veci. Pri derivátnom nadobúdaní je plne prítomná zásada nemo plus iuris. Pri originárnom nadobudnutí teda bude právne bezvýznamné spochybnenie vlastníckeho práva predchádzajúcich vlastníkov, resp. držiteľov. Originárne nadobudnutie tak bude hojiť právne vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu.

36. Dovolateľ poukázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015, podľa záverov ktorého, ak sa dostávajú do vzájomnej kolízie ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.

36.1. K nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 a I. ÚS 151/2016 dovolací súd konštatuje, že tieto nálezy pri ich zovšeobecnení vychádzajú zo zásady prednosti princípu „nemo plus iuris“, a ako výnimku pripúšťajú aj úspech princípu „bona fides“. Ústavný súd v oboch veciach na základe individuálnych okolností konkrétneho rozhodovaného prípadu zvýraznil v prospech „bona fides“ právny názor, že vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere. Aj pre tento prípad má platiť, že otázka, či sa súdy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od všeobecných právnych východísk pri interpretovaní sporu „nemo plus iuris“ vs. „bona fides“, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné. Dovolací súd je názoru, že prvoinštančný súd v bode 42. rozsudku riadne odôvodnil, prečo sa priklonil k ochrane vlastníckeho práva dobromyseľného nadobúdateľa na základe jeho dobrej viery pred princípom ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Dovolací súd považuje za potrebné upozorniť aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/31/2020 zo dňa 27. mája 2020, ktorý konštatoval, že „Otázka, či sa súdy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od všeobecných právnych východísk pri interpretovaní sporu „nemo plus iuris“ vs. „bona fides“, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné.“

36.2. Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci obstoja skutkové a právne dôvody preferencie ochrany dobromyseľného nadobúdateľa nehnuteľnosti pred princípom „nemo plus iuris“(na ktorý poukazuje žalobca), a to z dôvodu, že v posudzovanej veci boli žalovaní úspešní z dôvodu, že svoje vlastníctvo nadobudli originárnym spôsobom a pri originárnom nadobudnutí bude právne bezvýznamné spochybnenie vlastníckeho práva predchádzajúcich vlastníkov, resp. držiteľov. Originárne nadobudnutie tak bude hojiť právne vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Dovolací súd uzatvára, že v posudzovanej veci sa súdy na základe zisteného skutkového stavu a vykonaného dokazovania neodklonili od všeobecných právnych východísk pri interpretovaní sporu „bona fides“, s poukazom na skutočnosť, že zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné.

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

38. O trovách dovolacieho konania úspešného žalovaného 1/ dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dovolací súd v dovolacom konaní úspešnému žalovanému 2/ a 3/ nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo im v tomto štádiu konania žiadne nevznikli.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.